

Slovensko predsedstvo EU 2008
Slovenian Presidency of the EU 2008
La Présidence slovène de l'UE 2008

GOVOR

PREDSEDNIKA VLADE RS IN PREDSEDNIKA EVROPSKEGA SVETA JANEZA JANŠE OB POLOŽITVI TEMELJNEGA KAMNA ZA GRADNJO KULTURNO-PASTORALNEGA CENTRA SRBSKE PRAVOSLAVNE CERKVE *Ljubljana, 22. junij 2008*

*Spoštovani metropolit gospod Jovan,
cenjeni odposlanec predsednika Republike Srbije, minister Mirko Cvetković
spoštovani gospod predsednik Vlade Republike Srbske Milorad Dodik,
cenjeni gospod paroh Peran Bošković,
cenjeni gospod župan Zoran Janković,
ministri in člani diplomatskega zbora, vaše ekscelence,
gospa in gospodje.*

V veliko veselje mi je, da danes prisostvujem pri tem dogodku. Gre za pomemben dogodek, ne samo za vašo skupnost, ampak tudi za Slovenijo kot takšno. Z idejno zasnovo za gradnjo kulturno-pastoralnega centra srbske pravoslavne cerkve v Ljubljani, sem bil seznanjen podrobneje v začetku tega leta, ko ste pravoslavni verniki praznovali Božič in sva s parohom Peranom Boškovićem spregovorila tudi o položaju Srbske pravoslavne cerkve v Sloveniji. Takrat sem poudaril, da »želimo, da se pravoslavni verniki v Sloveniji počutite popolnoma enakopravno in svobodno«. To je zaveza te vlade in jo ponavljam tudi na današnji prireditvi.

Začetek uresničevanja projekta gradnje kulturno-pastoralnega centra sovpada s časom, ko Slovenija vodi Evropsko unijo. Kot eno od prioritet predsedovanja smo si zastavili tudi vzpodbujanje medkulturnega dialoga. Evropska unija je leto 2008 razglasila za leto medkulturnega dialoga v Evropi, tudi za leto medkulturnega dialoga med kulturami Evrope in ostalimi svetovnimi kulturami. Iz tega vidika je zelo pomembno, da v letu medkulturnega dialoga, dobimo ne samo številna srečanja, konference in sklepe, ampak tudi projekte, kot bo ta center ali kot je Evro-sredozemska univerza, katere temelje smo pred kratkim položili v Piranu.

Pot medkulturnega dialoga je pot krepitve najbolj trajnih podlag za mir in blaginjo narodov. Sodobna Evropa si prizadeva za medkulturni in medverski dialog zato, ker se zaveda, da je človekovo duhovno področje eden od konstitutivnih elementov sleherne družbe. Vesel sem, da takšno stališče zagovarjajo vse verske skupnosti v Sloveniji, s čimer se navezujejo na večstoletno tradicijo sodelovanja in solidarnosti.

V duhu ciril-metodovske misli je za zблиževanje s pravoslavno cerkvijo na Slovenskem že v 19. stoletju veliko naredil škof Anton Martin Slomšek, v 20. stoletju pa so po njegovi poti hodili številni ugledni katoliški misleci. Tudi Teološka fakulteta v Ljubljani si je ob ustanovitvi leta 1919 za eno glavnih nalog postavila prav zблиževanje med katoliško in pravoslavno cerkvijo.

Srbski pisatelj in nominiranec za Nobelovo nagrado Milorad Pavić je nekoč dejal, da arhitektura spreminja tudi način našega življenja. Lokacija stavbe pravoslavne cerkve ob robu parka Tivoli, kjer bo zrasel tudi ta načrtovani center, je bila leta 1935 v času gradnje cerkve Cirila in Metoda sprejeta z mešanimi občutki. Vendar se je cerkev, tudi zahvaljujoč mojstrstvu srbskega arhitekta Momirja Korunovića, v naslednjih letih

hitro in uspešno vključila v mestni ambient in ga v številnih pogledih oplemenitila. To arhitekturno zasnovo bo v prihodnje dopolnil izjemno atraktiven in funkcionalen objekt, ki ne bo pomenil samo pridobitve za mesto Ljubljana, ampak za celoten slovenski prostor.

Že zdavnaj je bilo rečeno, da če želimo kulturo ohraniti, jo moramo nenehno ustvarjati. Medkulturni dialog, ki temelji na spodbujanju kulturne raznolikosti, je nujno potreben pri graditvi Evrope in je temelj sobivanja vseh njenih državljanov. Prepričan sem, da bo Srbska pravoslavna cerkev v Sloveniji pri tem tudi v prihodnosti aktivno sodelovala. To je dokazala tudi z odločno podporo pri uresničevanju načrtov pravkar ustanovljene in prej omenjene Evro-sredozemske univerze v Piranu.

S tovrstnimi skupnimi projekti se nadaljuje tudi večstoletna tradicija sodelovanja med slovenskim in srbskim narodom. Prav na kulturnem področju je ta tradicija zelo bogata. Vsem nam je znano odkritosrčno prijateljevanje Jerneja Kopitarja in Vuka Karadžića, ki ju je združilo spoštovanje do maternega jezika. V drugi polovici 19. stoletja sta ta ljubezen do materinega jezika in sodelovanje Frana Miklošiča s srbskimi intelektualci naposled prerasla v organiziran institucionalni okvir, ki je pripeljal do ustanovitve katedre za slavistiko na dunajski univerzi. Na glasbenem področju se spominjamo slovenskega skladatelja in dirigenta Davorina Jenka, ki je v drugi polovici 19. stoletja uglasbil tako takratno slovensko himno Naprej zastava slave kot tudi srbsko himno Bože pravde. Slovenci, bratje Ribnikar, so leta 1904 začeli izdajati srbski informativni časopis Politika, ki se je kasneje razvil v enega najvplivnejših časnikov v regiji takratnega časa.

Še veliko takšnih in podobnih primerov bi lahko našteali iz naše skupne zgodovine. Prav slednja lahko predstavlja tudi odličen temelj za razvoj odnosov med narodoma v prihodnosti. Pri tem si ne zakrivamo oči pred dejstvom, da je v času razpadanja Jugoslavije prišlo tudi do globokih razhajanj, ki pa so danes na srečo za nami.

Z dialogom in medsebojnim spoštovanjem se tako lahko danes zazremo tako trezno v preteklost kot se hkrati lahko smelo obrnemo v prihodnost. Prihodnost pa je tako za slovenski kot tudi srbski narod zagotovljena v evropskem okviru. Slovenija je v šestih mesecih vodenja Evropske unije vložila zelo velike napore v to, da se pospeši vključevanje držav Zahodnega Balkana v Evropski uniji. Veliko naporov smo vložili za to, da sta bila v času slovenskega vodenja Evropske unije, podpisana pridružitvena sporazuma za pridružitve in za končno evropsko perspektivo tako Srbije kot tudi Bosne in Hercegovine k Evropski uniji.

Slovenija je ustanovila Center za evropsko prihodnost, ki prenaša slovenske izkušnje in skrbi za izobraževanje uradnikov, diplomatov in ekspertov iz celotne regije. Prav v teh dneh je v tem Centru za evropsko prihodnost na obisku skupina predstavnikov srbske civilne družbe, ki skupaj s slovenskimi kolegi proučuje možnosti za sodelovanje pri skupnih projektih.

V Sloveniji si želimo, da se nam kmalu pridružijo vse države regije in da skupaj sooblikujemo evropsko usodo. Vrednote, ki jih razvijamo stoletja, lahko najbolj učinkovito zavarujemo in razvijamo naprej prav s članstvom v prostovoljni evropski družini narodov.

Spoštovani,

Srbska pravoslavna skupnost v Sloveniji je lahko ponosna, da s pričetkom gradnje kulturno-pastoralnega centra, ki bo širil vrednote strpnosti, miru in dialoga, dokazuje tudi zavezanost skupnim evropskim ciljem. Pri tem bo imela vedno konkretno podporo tudi slovenske vlade.

Hvala lepa.